

Blanca Croitor

ACORDUL DEMONSTRATIVELOR CU SINTAGMELE COORDONATE

1. PRELIMINARII

În acest articol voi urmări acordul de tip adjectival dintre adjectivele demonstrative și sintagmele coordonate (Sc), în antepunere (Dem – Sc) și în postpunere (Sc – Dem), comparativ. Voi avea în vedere diferențele de acord dintre cele două structuri (Dem – Sc și Sc – Dem), precum și diferențele față de acordul de tip predicativ al demonstrativelor. Prin acord de tip adjectival înțeleg acordul din interiorul grupului nominal între regent și subordonat (*acești băieți și fete*), iar prin acord de tip predicativ – acordul dintre numele predicativ și subiect (*Aceștia sunt băieții și fetele care s-au înscris la cursul de dans sportiv*). Voi folosi în exemple doar demonstrativul de apropiere, dar ele se pot extinde și la celelalte tipuri de demonstrative.

2. DATELE DIN LIMBA ROMÂNĂ

2.1. Topica Dem – Sc

Demonstrativul antepus nu se poate acorda la plural cu sintagma coordonată dacă nu sunt ambii termeni coordonați la plural. Exemplele de la (1), în care ambii termeni coordonați sunt la singular și demonstrativul la plural, sunt agramaticale, chiar dacă substantivele sunt de același gen, ca în (b), și nu intervine problema conflictului între trăsăturile de gen ale termenilor coordonați. Această observație este valabilă atât pentru substantivele cu trăsătura [+Animat], cât și pentru cele cu trăsătura [-Animat]:

- (1) a. **acești băiat și fată*;
b. **acești președinte și premier; aceste casă și mașină*.

De asemenea, sunt agramaticale exemplele în care unul dintre conjuncți este la plural, iar celălalt este la singular, indiferent de ordinea celor două substantive. Prin urmare, acordul nu se poate face nici prin atracție, cu cel mai apropiat termen coordonat (demonstrativul având ca domeniu semantic întreaga sintagmă):

- (2) a. **acești băieți și fată*;
b. **acești președinți și premier; aceste casă și mașină*.

Doar dacă ambele substantive sunt la plural, structurile cu demonstrativul antepus sunt corecte:

- (3) a. *acești băieți și fete*¹;
b. *acești președinți și premieri*.

În astfel de construcții, intervine problema conflictului între trăsăturile de gen ale termenilor coordonați. La acordul numelui predicativ, acest tip de conflict se rezolvă astfel: (i) la animate, dacă cel puțin unul dintre termenii coordonați este de genul masculin sau are referent de sex masculin², acordul se face la masculin, iar, dacă nu, acordul se face la feminin; (ii) dacă un termen coordonat este [+Animat], iar celălalt este [-Animat], adjectivul va avea valoarea de gen a substantivului [+Animat]; (iii) dacă toți termenii coordonați au trăsătura [-Animat], regulile de acord în gen cuprind criterii precum numărul fiecăruia dintre termenii coordonați și ordinea liniară a acestora. Întrucât numărul nu este relevant la acordul demonstrativului antepus (am arătat că ambii termeni coordonați trebuie să fie la plural), mai rămâne doar criteriul topicii:

- m.pl. + f.pl. / f.pl. + m.pl. > genul substantivului mai apropiat
m.pl. + n.pl. / n.pl. + m.pl. > genul substantivului mai apropiat
n.pl. + f.pl. / f.pl. + n.pl. > f.

Testând însă aceste reguli ale acordului predicativ în domeniul acordului de tip adjectival, vedem că ele nu sunt valabile întotdeauna. Astfel, regula (i) este valabilă doar pentru situația în care genul termenului mai apropiat de demonstrativ coincide cu cel al demonstrativului:

- (4) a. (?)*acești băieți și fete*³;
b. **acești fete și băieți*.

Dacă unul dintre termenii coordonați prezintă o neconcordanță între genul formal și genul referențial, acordul adjectival se face întotdeauna în funcție de genul formal al termenilor coordonați (spre deosebire de acordul predicativ, vezi *supra*, nota 2):

- (5) a. *aceste ordonanțe și santinele*;
b. **acești ordonanțe și santinele*.

De asemenea, regula (ii) este valabilă dacă genul termenului mai apropiat de demonstrativ coincide cu cel al demonstrativului (deci substantivul [+Animat] este

¹ Coordonarea a două substantive fără determinanți („nude”) este posibilă, fie cu ambele la singular, ca în (a), fie cu unul la plural și unul la singular, ca în (b):

(a) – *Ce are Maria, băiat sau fată?* / – *Are băiat și fată, a născut gemeni*.

(b) *Am văzut niște băieți și o fată manifestând în fața Guvernului. Băieți și fată au fost ridicați apoi de poliție.*

² În enunțul *Ordonanța generalului și soția sa au fost uciși de inamici*, acordul se face la masculin, deși ambele substantive coordonate sunt de genul feminin, formal.

³ Pentru unii vorbitori, aceste exemple sunt mai bine formate la cazul oblic (*acestor băieți și fete*), deoarece la cazul oblic demonstrativul nu are forme diferite de gen.

mai apropiat de demonstrativ). Sunt admisibile însă, la limită, și construcțiile în care acordul se face cu termenul [–Animat], prin atracție:

- (6) a. *aceste femei și copaci*; **aceste copaci și femei*;
b. ??*acești copaci și femei*.

Regula (iii) este valabilă, acordul demonstrativului făcându-se în funcție de genul substantivului celui mai apropiat (cu grade puțin mai scăzute de acceptabilitate, care variază de la un vorbitor la altul):

- (7) a. ?*acești munți și văi*⁴ (m.pl. + f.pl.);
b. ?*aceste văi și munți* (f.pl. + m.pl.);
c. ?*acești sateliți și avioane* (m.pl. + n.pl.);
d. ?*aceste avioane și sateliți* (n.pl. + mpl.);
e. *aceste garduri și case* (n.pl. + f.pl.);
f. *aceste case și garduri* (f.pl. + n.pl.).

În afară de structurile descrise mai sus, mai există un tip de structură corectă: cea cu demonstrativul la singular, acordat cu cel mai apropiat termen coordonat, dar având ca domeniu semantic întreaga sintagmă coordonată. Acest tip de acord este posibil doar în situația în care sintagma coordonată are lectură colectivă (un singur referent).

- (8) a. *acest coleg și prieten*.

Cei doi termeni coordonați pot avea chiar genuri diferite:

- (8) b. *acest băiat și fată* (despre un transsexual, de exemplu).

Acest tip de acord se întâlnește și la sintagmele coordonate având lectura „bloc semantic” (un singur referent, denumit prin părțile sale componente, coordonate):

- (9) a. *acest punct și virgulă*;
b. ?*această seceră și ciocan / această „seceră și ciocanul”*.

Pentru dezambiguizarea structurilor sau pentru rezolvarea situațiilor în care acordul nu se poate face cu întreaga sintagmă coordonată (când nu sunt ambii termeni coordonați la plural), se repetă demonstrativul:

- (10) *acest băiat și această fată; acești băieți și această fată*.

2.2. Topica Sc – Dem

Voi urmări în cele ce urmează gramaticalitatea exemplelor pentru lectura noncolectivă și non-„bloc semantic”. Spre deosebire de structurile cu demonstrativul antepus, în topica Sc – Dem nu există obligația ca ambii termeni coordonați să fie la plural. Sunt acceptabile, în diferite grade, structurile în care unul sau ambii termeni coordonați este/sunt la singular, iar demonstrativul este la plural:

⁴ Unii vorbitori spun că demonstrativul pare să se refere doar la primul conjunct, cel cu care se acordă.

- (11) a. *președintele și premierul aceștia/aceia;*
 b. *casa și mașina acestea/acelea;*
 (12) a. *deputații și senatorul aceștia;*
 a'. *casele și mașina acestea;*
 b. *senatorul și deputații aceștia;*
 b'. *casa și mașinile aceștia.*

Voi urmări dacă în situațiile în care există un conflict între genurile substantivelor coordonate se aplică cele trei reguli de mai sus, de la 2.1. Regula (i) este valabilă, demonstrativul va fi la masculin dacă cel puțin unul dintre conjuncții este de genul masculin, ca în (13). De asemenea, acordul este întotdeauna formal, dacă există neconcordanțe între genul natural și genul formal, ca în (14):

- (13) a. *băiatul și fata aceștia; fata și băiatul aceștia;*
 b. *băieții și fata aceștia; fata și băieții aceștia;*
 c. *?băiatul și fetele aceștia;*
 (14) a. *ordonanța și santinela acestea;*
 b. *ordonanțele și santinela acestea.*

Regula a doua nu este valabilă întotdeauna, ci trebuie introdus criteriul ordinii liniare a conjuncțiilor. Sunt destul de acceptabile enunțurile în care genul demonstrativului coincide cu genul termenului mai apropiat:

- (15) a. **femeia și copacul acestea; ?femeia și copacul aceștia;*
 b. **femeile și copacul acestea; ??femeile și copacul aceștia;*
 c. *??copacul și femeia acestea; ??copacul și femeia aceștia;*
 d. *copacul și femeile acestea; *copacul și femeile aceștia;*
 (15') a. **bărbatul și mașina aceștia; *bărbatul și mașina acestea;*
 b. **bărbații și mașina aceștia; *bărbații și mașina acestea;*
 c. **mașina și bărbatul aceștia;*
 d. *?mașina și bărbații aceștia.*

Dacă ambii termeni au trăsătura [–Animat], regulile de acord sunt aceleași ca la acordul adjectivului propriu-zis în poziție predicativă.

Reiau aici regulile de rezoluție a genului de la acordul predicativ:
 m.sg. + f. (sg./pl.) > f. (indiferent de ordinea termenilor coordonați);
 m.pl. + f. (sg./pl.) > genul substantivului mai apropiat;
 m.sg. + n. (sg./pl.) > f.⁵ (indiferent de ordinea termenilor coordonați);
 m.pl. + n.sg. > m. (indiferent de ordinea termenilor coordonați);
 m.pl. + n.pl. > genul substantivului mai apropiat.

Exemplele care testează aceste reguli sunt următoarele:

- (16) a. *muntele și valea acestea* (m.sg. + f.sg.)
 b. *valea și muntele acestea* (f.sg. + m.sg.)
 c. *muntele și văile acestea* (m.sg. + f.pl.)
 d. *văile și muntele acestea* (f.pl. + m.sg.)
 e. *munții și valea acestea* (m.pl. + f.sg.)

⁵ Nu mi-am propus să urmăresc în acest articol problema celor trei genuri din română. Întrucât, la adjective, femininul plural este întotdeauna omonim cu neutrul plural, voi folosi în aceste scheme „f.” și pentru „n.”, la plural.

- f. *valea și munții aceștia / ?aceștia* (f.sg. + m.pl.);
 g. *văile și munții aceștia / ?aceștia* (f.pl. + m.pl.);
 h. *munții și văile aceștia* (m.pl. + f.pl.);
 (17) a. *satelitul și avionul aceștia* (m.sg. + n.sg.);
 b. *avionul și satelitul aceștia* (n.sg. + m.sg.);
 c. *satelitul și avioanele aceștia* (m.sg. + n.pl.);
 d. *avioanele și satelitul aceștia* (n.pl. + m.sg.);
 e. *sateliții și avionul aceștia / aceștia* (m.pl. + n.sg.);
 f. *avionul și sateliții aceștia / aceștia* (n.sg. + m.pl.);
 g. *sateliții și avioanele aceștia* (m.pl. + n.pl.);
 h. *avioanele și sateliții aceștia / aceștia* (n.pl. + m.pl.)⁶.

Se observă că, în plus față de ceea ce recomandă normele pentru acordul predicativ al adjectivului propriu-zis, sunt posibile și alte realizări ale acordului, toate vizând înlocuirea masculinului cu femininul. Acest lucru nu este surprinzător dacă ne gândim că neutru (omonim cu femininul) este genul inanimatelor, prototipic, în limbile care au cele trei clase de gen pe care le regăsim și în română, iar un set de substantive inanimat este firesc să se acorde (semantic) la neutru (feminin).

Acordul la singular este exclus, la fel ca și în topica Dem – Sc, pentru lectura noncolectivă. În (18) sintagma coordonată are, obligatoriu, lectură colectivă:

- (18) *colegul și prietenul acesta.*

Exemplele de mai sus arată că, deși demonstrativul se acordă cu sintagma coordonată în ansamblu – pe baza regulilor de rezoluție a genului –, există o preferință (foarte puternică uneori) ca lângă adjectivul demonstrativ să stea substantivul ale cărui trăsături de gen coincid cu cele ale demonstrativului. Astfel, în (13b), al doilea exemplu este mai bun decât primul.

Pe lângă structurile în care demonstrativul se acordă cu întreaga sintagmă coordonată, în limba română sunt posibile și structurile în care demonstrativul se acordă doar cu ultimul termen coordonat (având ca domeniu întreaga sintagmă). Este acordul de tip vechi românesc, singurul posibil pentru anumiți subordonați, cum ar fi posesivul (**fratele și sora mei*, **frații și surorile mei* vs *fratele și sora mea*, *frații și surorile mele*):

- (19) a. *băiatul și fata aceasta;*
 b. *femeia și copacul acesta;*
 c. *valea și muntele acesta* etc.

2.3. Acordul predicativ

În structurile ecuative, demonstrativul nu urmează întocmai aceleași reguli de acord ca adjectivele propriu-zise în poziție predicativă (vezi *supra*, 2.2). Când

⁶ Exemplele (16g), (16h), (17g), (17h) au fost testate pe 6 subiecți. Dintre aceștia, 5 au declarat că acceptă ca foarte bune toate structurile. Un subiect a răspuns că în (16g) și (17h), demonstrativul pare să se refere doar la ultimul conjunct. Alt subiect a răspuns că sunt bune doar exemplele cu acord la feminin (16h, 17g), respingând exemplele (16g) și (17h).

ambii termeni coordonați au trăsătura [+Animat], acordul se face la masculin dacă cel puțin unul dintre ei este de genul masculin (la fel ca adjectivele propriu-zise):

(20) a. *Băiatul/băieții și fata/fetele care trebuiau să vină sunt aceștia.*

b. *Fata/fetele și băiatul/băieții care trebuiau să vină sunt aceștia*⁷.

Dacă unul dintre termeni este [-Animat], iar celălalt [+Animat], acordul se face prin atracție, cu cel mai apropiat termen (spre deosebire de adjectivele propriu-zise, unde genul adjectivului trebuie să urmeze genul substantivului [+Animat]):

(21) a. *Femeia/femeile și copacul/copacii care au servit drept model pictorului sunt aceștia.*

b. *Copacul/copacii și femeia/femeile care au servit drept model pictorului sunt aceștia.*

În (21a), dacă ambele substantive sunt la singular (*femeia și copacul*) sau dacă substantivul feminin este la plural și cel masculin la singular (*femeile și copacul*), acordul se poate face și la feminin (*aceștia*).

La inanimate, posibilitățile de acord sunt aceleași ca la demonstrativul postpus sintagmei coordonate (vezi *supra*, 2.2).

3. OBSERVAȚII PE MARGINEA DATELOR

Trebuie spus că multe dintre exemplele de mai sus sunt destul de greu acceptabile, dacă nu chiar agramaticale, lucru indicat prin semnele uzuale ([*] pentru agramatical, [??] pentru greu acceptabil, [?] pentru destul de acceptabil), majoritatea acestor exemple fiind testate pe câțiva vorbitori. Mai mulți vorbitori au spus că ar încerca să evite exemplele cu demonstrativul la plural – care sunt dificile și, multe dintre ele, greu acceptabile – și ar folosi alte strategii: repetarea demonstrativului la fiecare termen coordonat, acordul doar cu ultimul termen coordonat (pentru demonstrativul postpus), aceasta fiind și regula veche a limbii române: adjectivul postpus se poate acorda doar cu ultimul substantiv (referindu-se la întreaga sintagmă coordonată); regula potrivit căreia acordul se face cu toți conjuncții este mai nouă în limba română, apărută prin influență romanică (cf. Avram 2001).

Voi explica (o parte dintre) realizările acordului demonstrativului folosind conceptele de CONCORD și INDEX, care denumesc cele două seturi de trăsături morfosintactice și referențiale asociate unui cuvânt (vezi Wechsler, Zlatić 2000, Holloway King, Dalrymple 2004, printre alții). Trăsăturile de tip CONCORD sunt

⁷ Am evitat construcțiile în care demonstrativul ocupă prima poziție în structura ecuativă, deoarece în topica verb – subiect, acordul se poate face și prin atracție, doar cu primul termen coordonat.

asociate cu proprietățile morfologice ale cuvântului (genul formal, numărul formal). Trăsăturile de tip INDEX sunt asociate cu proprietățile sale referențiale, cum ar fi persoana, genul natural, numărul semantic. În general, în interiorul grupului nominal, subordonații nominalului se acordă conform trăsăturilor de tip CONCORD; în domeniul predicativ, elementele se acordă, în general, în funcție de trăsăturile de tip INDEX, dar și în funcție de trăsăturile de tip CONCORD. Substitutede pronominale personale se acordă conform INDEX-ului.

Asimetria dintre demonstrativul antepus și cel postpus, referitoare la numărul fiecărui termen coordonat, derivă din statutul sintactic al demonstrativului: determinant vs modificador. Antepus, demonstrativul are rol de determinant, atașându-se substantivului „nud” (engl. *bare*). În această calitate, trăsătura sa număr trebuie să se potrivească cu cea a substantivului, într-un acord de tip CONCORD. Pentru sintagmele coordonate s-a spus că nu se acordă conform trăsăturilor de tip CONCORD, ci trăsăturilor de tip INDEX⁸. Astfel se explică asimetria dintre *Ordonanța a fost ucisă, Soția sa a fost ucisă și Ordonanța și soția sa au fost uciși/*ucise* (cele două substantive de genul feminin coordonate impun adjectivului acordul la masculin, deoarece unul dintre ele are referent feminin; însă aceleași substantive luate individual impun adjectivului acordul la feminin).

În limba română, posibilitățile de acord ale demonstrativului determinant sunt foarte limitate: sunt respinse atât acordul de tip INDEX (referențial, semantic) – **acești băiat și fată* – cât și acordul cu cel mai apropiat conjunct (*acești băieți și fată*).

În limba engleză, structurile de tip *acest băiat și fată* sunt posibile (*this boy and girl*, apud Holloway King, Dalrymple 2004). Acest lucru duce la analiza conform căreia în *This boy and girl are (/is) eating pizza* valoarea trăsăturii de număr CONCORD este singular, în timp ce valoarea trăsăturii de număr INDEX este plural, după cum reiese din acordul predicativ (apud Holloway King, Dalrymple 2004:70–71).

Voi presupune că imposibilitatea acordului la singular în română derivă din valoarea de integrator enunțiativ a determinantului: având o funcție de ancorare referențială, numărul său trebuie să reflecte numărul referenților. De aceea, pentru lectura noncolectivă este respins acordul la singular (el fiind posibil pentru lectura cu un referent). Pe de altă parte, este respins și acordul la plural (**acești băiat și fată*⁹), pentru că determinantul se acordă întotdeauna potrivit trăsăturilor formale ale substantivului (CONCORD), nu potrivit trăsăturilor sale referențiale (INDEX)

⁸ Cf. Wechsler, Zlatić 2000, Farkas, Zec 2005.

⁹ Exemple similare din engleză sunt agramaticale: **these boy and girl*.

(ex. **o manechin vs un manechin*). Prin urmare, un acord la plural al determinantului demonstrativ trebuie să fie legitimat formal de toți termenii coordonați la numărul plural. În cazul concordanței de gen dintre fiecare termen coordonat și demonstrativ par să existe aceleași restricții, de vreme ce unii vorbitori simt că în *acești munți și văi* demonstrativul se referă doar la primul termen coordonat. Spre deosebire de engleză, unde demonstrativul (antepus) poate să aibă o anumită valoare a trăsăturii de număr CONCORD (singular în *this boy and girl*) și altă valoare a trăsăturii de număr INDEX (plural în exemplul menționat anterior), în română valorile celor două tipuri de trăsături de număr trebuie să coincidă. Singularul (**acest băiat și fată*) este respins din cauza nepotrivirii cu trăsătura INDEX (plural). Pluralul este respins pentru că sintagma coordonată nu are trăsătura de CONCORD plural, obținută prin „compunerea” trăsăturilor nominalelor componente. Sintagma coordonată *băiat și fată* nu are trăsătura CONCORD (formală) de număr plural, așa cum are un substantiv la plural, semn că două substantive coordonate au alte proprietăți sintactice decât un substantiv (ceea ce rezultă din coordonarea a două nominale nu se comportă ca un nominal mai mare).

În ceea ce privește acordul în gen, exemple ca **aceste fete și băieți* sunt respinse, deoarece femininul plural nu se poate referi la referenți de sex masculin, la animate. În plus, trăsătura de gen a demonstrativului și cea a primului termen coordonat trebuie să coincidă:

(22) **acești fete și băieți* (vs acordul predicativ: *Aceștia sunt fetele și băieții despre care ți-am vorbit*).

La inanimate, acordul în gen se poate face în funcție de genul termenului mai apropiat (exemplele din (7)).

Demonstrativul postpus, modificador, se combină cu sintagma coordonată după ce substantivele coordonate s-au combinat cu determinantul potrivit (*băiatul și fata + aceștia*). Din acest motiv, substantivele fiind deja introduse referențial în discurs, demonstrativul se poate acorda referențial, pe baza trăsăturii INDEX, la plural, indiferent de numărul conjuncțiilor. Tot pe baza trăsăturilor de tip INDEX se acordă demonstrativul în poziție predicativă. Acest acord, de tip referențial, al demonstrativului postpus pledează în favoarea interpretării sale ca un pronume, nu ca un adjectiv (vezi și similiaritatea cu formele pronominale, având particula finală *-a*).

Este discutabil dacă sintagma coordonată are trăsături de tip CONCORD, la fel ca un grup nominal, sau dacă este lipsită de acest set de trăsături, avându-le doar pe cele de tip INDEX. În engleză, prezența trăsăturilor CONCORD este susținută de exemple ca *this/a boy and girl*. În română, imposibilitatea acordului la singular

a determinantului demonstrativ sau nehotărât (**acest președinte și premier, *un președinte și premier*) arată că la nivelul sintagmei coordonate nu sunt preluate trăsăturile formale ale termenilor săi¹⁰.

BIBLIOGRAFIE

- GALR = Valeria Guțu Romalo (coord.), *Gramatica limbii române*, București, Editura Academiei Române, 2005.
- Avram 2001 = Mioara Avram, *Gramatica pentru toți*, ediția a III-a, București, Humanitas, 2001.
- Borsley 2005 = Robert D. Borsley, *Against ConjP*, în „Lingua”, 115, p. 461–482.
- Cinque, Giusti 1995 = Guglielmo Cinque, Giuliana Giusti, *Advances in Roumanian Linguistics*, Amsterdam, John Benjamins, 1995.
- Farkas 1990 = Donka F. Farkas, *Two Cases of Underspecification in Morphology*, în „Linguistic Inquiry”, 21, p. 539–550.
- Farkas, Zec 1995 = Donka F. Farkas, Draga Zec, *Agreement and Pronominal Reference*, în Cinque, Giusti (1995), p. 83–102.
- Holloway King, Tracy, Mary Dalrymple, 2004 = *Determiner agreement and noun conjunction*, în „Journal of Linguistics”, 40, p. 69–104.
- Wechsler, Zlatić 2000 = Stephen Wechsler, Larisa Zlatić, *A theory of agreement and its application to Serbo-Croatian*, în „Language”, 76, p. 799–832.

DEMONSTRATIVE AGREEMENT AND NOUN CONJUNCTION

(Abstract)

In Romanian, the demonstrative can occur before the noun (being a determiner) or after the noun (when it is analysed as a modifier). I analyse the patterns of agreement when the controller of agreement is represented by coordinated nouns. This difference in word order and syntactic status of the demonstrative triggers different patterns of agreement: as a determiner, the demonstrative requires both nouns to be plural (unlike in English, where examples like *this boy and girl* are possible). With the postnominal demonstrative, we do not find this restriction regarding the number of the conjuncts. When the conjuncts have different genders, resolution rules apply. However, many examples with conflicting genders are not very acceptable. I explain the different patterns of agreement using the concepts of CONCORD and INDEX. The determiner demonstrative (prenominal) agrees according to the CONCORD of the controller, and requires both conjuncts to be plural. The postnominal determiner agrees according to the INDEX of the conjuncts (and this is an argument in favor of the hypothesis that the postnominal demonstrative is actually a pronoun, not an adjective).

Cuvinte-cheie: acord, coordonare, demonstrativ, determinant, modificador, gen.

Keywords: agreement, coordination, demonstrative, determiner, modifier, gender.

*Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”
București, Calea 13 Septembrie, nr. 13*

¹⁰ Am folosit cuvântul *sintagmă* deoarece nu există un consens în privința statutului de grup sintactic al sintagmei coordonate, în sens generativ (cf. Borsley 2005).